

GAZETA LWOWSKA

We Srodę

N^{ro}. 19.

16. Lutego 1820.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — Dnia 12. b. m. obchodzono we Lwowie uroczystość narodzin Jego C. K. Mości N. Pana z przyzwoitą okazałością.

O godzinie 10tej przed południem udał się Jego Excellencya JW. Gubernator do kościoła Arochatedrałnego, gdzie zgromadzeni Jenerałowie i Officerowie wszelkiej rangi, tudzież Władze cywilne i Wydział Stanów Galicyjskich, obecniemi byli Nabożestwu odprawionemu przez Jego Excellencyę JW. Arcybiskupa i Prymasa Królestwa.

Przed kościołem i na głównym rynku wystąpiła w paradye załoga i milicyja, których salwy powtarzały działa C. K. i mieyskie artyleryi, wyteczone za miastem.

W południe był wielki obiad u Jego Excellencyi JW. Gubernatora i JO. Xięcia Reuss-Plauen naczelnie dowodzącego w Galicyi, przyczem wśród huk dział spełniano toasty za zdrowie i pomyślność nwielibianego Monarchy, Ojca swoich Ludów, i za zdrowie Jego Najjaśniejszej rodziny.

Z powodu tej uroczystości przedstawiono na teatrze tutejszym w obliczu świetnej i licznie zgromadzonej Publiczności operę Tilius, dzieło sztuki Mozarta, którą poprzedzała Wystawa allegoryczna, gdzie wszystkie Narody berła Austriackiemu podległe w strojach narodowych i pięknych grupach otoczywszy wizerunek N. Pana śpiewały hymn narodowy: „Boże zachowaj Cesarza Franciszka!“ Licznie zgromadzeni Widze śpiewali razem z żywym uczuciem serca; po każdej strofie dały się słyszeć buczne okrzyki: „Niech żyje i odgłosy trąb i kotłów.

W wieczor były u JW. JX. Prymasa polskie, na których znajdowali się: Jego Excellencya JW. Gubernator, JO. Xięże Reuss-Plauen Jenerał naczelnie dowodzący w Galicyi, Władze krajowe; tudzież JW. JW. Jenerałowie i Officerowie sztabowi, W. Dygnitarze Krajo, Obywatele Stanu Rycerskiego pła obojcy i liczne Zgromadzenie wszelkiego

Stanu. Na tem zakończyły się festyny dnia obchodzonego przez miliony Ludu, jako dnia radości, poświęconego Temu, który tylko w szczęście Swoich Ludów, szuka własnego.

Ze Styryi. — Gazeta Gracka z d. 3go Lutego zawiera co następuje: Jego C. K. Mość nasz Najjaśniejszy Pan raczył swym listem Gabinetowym pod d. 24. Grudnia r. z. podany wniosek przez Jego Cesarzowicowską Mość Arcyksiężęcia Jana, w celu utworzenia Towarzystwa literackiego w związku z Akademią Gracką Joanneum, uchwalić Statuta zatwierdzić i temu Instytutowi na wydawanie powszechny gazety zezwolić.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Gazeta Francyi z d. 23. Stycznia udziela nam względem najnowszych wypadków Hiszpańskich co następuje: „Nie masz jeszcze dostatecznych wiadomości o powstaniu zaszłem w okolicach Kadyxu, podług tego co dotąd wiemy, miały 4 bataliony różnych pułków rozłożonych w Espera, Cabezos i Villa martin raptownie wpaść do Arcos de la Frontera i zabrawszy Hrabiego Calderon wraz z jego całym Sztabem ieneralnym udać się w góry Rondy; drugi Dowódca do wyprawy przeznaczony chcący dać odpór ma być mocno ranny, zlemysłący opuszczać mieli miasto San Fernando (na wyspie Leonu), poimali tam Ministra morskiego Don Balthasara Cisneras trudniącego się także od nieiskiego czasu przygotowaniem do wyprawy. Herszt główny tych spiskowych ma być niejaki Miranda i dodają, że pomimo odpora żołnierza morskiego, broniącego zamku Forcadere, obawiano się o los Kadyxu. Konstytucja Stanów (Cortes) ma być hasłem rokoszanów, listy z Madrytu z d. 10. donoszą, iż poczta Andaluzyjska nie przywiozła listów z Kadyxu, lecz tylko z Sewillii. Szere tylko rozeszła się wiadomość w Madrycie o powstaniu, zgromadził się Lud na pla-

co przed pałacem, lecz straż rozdzieliły go przyrzeczeniem żaden nie zaszedł nieporządek.

Anna Gazeta Paryzka z d. 23. Stycznia zawiera (w piśmie datowanym jakoby z Madrytu z d. 10. Stycznia) względem wypadków w Andaluzji następujące wiadomości: „W dniu nowego roku wybuchło powstanie w wojsku przeznaczonem na wyprawę do Ameryki południowej a mianowicie: w 4 batalionach, które rozłożone były we wsiach las Cabezas, Espera, Villa martin, położonych przy spadku gór Sierra de Ronda, a to w chwili kiedy im ogłoszony został rozkaz Królewski udania się do Ameryki południowej. Wspomniane bataliony zebrały się, Podpółkownik stanął na ich czele, wnet inne oddziały połączyły się z nimi i szybko kupa ta udała się do Arcos gdzie miał główną kwaterę Jenerał dowodzący Hrabia Calderon; bez oznajmienia weszli buntownicy do miasta pojmali Hrabiego Calderon i cały jego Sztab ieneralny, Jenerał Tournas emigrant Francuzki chcąc dać odpór zginął. Potym napadzie poszli rokoszanie ku Kadyxowi, który blisko 4 mile tylko od Arcos leży, uderzyli na Torcadero iako na główny punkt zatoki, gdzie się znajdują magazyny i arsenał.

Od tego wypadku nie zgadza się inż wiadomości, podług jednych: zamek Torcadero po dwugodzinney potyczce miał się dostać w moc rokoszonów, Kadyx miał im otworzyć bramy, Konstytucyja Stanów (Cortes) miała być hasłem do połączenia się mieszczan z żołnierzami. Inni zaś, którzy się lepiej zdają być zawiadomieni, mówią: rokoszanie odparci zostali od zamku Torcadero i miasto udania się do Kadyxu poszli w góry Ronda, prowadząc z sobą Jenerała Calderon i jego Adjutantów i wielu Urzędników cywilnych.

Gazeta Paryzka Dziennik ropraw z d. 24. z m. zawiera pod napisem: „z Paryża d. 23. Stycznia, “ względem ostatnich wypadków zaszłych w Hiszpanii co następuje: „Gdyby nie był znany charakter Rewolucyonistów, można by się dziwić nad tą uciechą, którą okazują słysząc o zaborzeniach w Andaluzji, tuszemy sobie, że zbrodnicze ich nadzieje i tą razą zawiedzionemi zostaną. Wszystkie Dzienniki stronnictwa donosząc o tych wypadkach przesadzili i przeistoczyli je; jeden z tych Dzienników umieścił dnia wczorayszego, iż rokoszanie opanowali Kadyx, inny znowu dodaje, iż są w pochodzie ku Madrytowi tudzież, że dwórgotnie się do opuszczenia Stolicy.

Konstytucyoni sta z dnia dzisiejszego wno si, iż wszystkie te wypadki muszą być prawdziwe, ponieważ się onym Poseł Hiszpański nie-sprzeciwia. Jego Excełlencya miałby bardzo wiele do czynienia, gdyby musiał się sprzeciwiać wszystkim niedorzecznym wieściom, które podobają się gazetom względem Hiszpanii umieszczać. Szczęściem jednak uwalnia go w tej mierze mniemanie publiczne, wiadomo, co trzymać należy o tych wiadomościach, znaiome są źródła i zamiary i bez wątpienia nie będą miały więcej wiary iak zasługują. Rokosz niektórych korpusów wojska Hiszpańskiego przeznaczonogo na wyprawę do Ameryki otworzył im rozległe pole korzyści; zostawiamy ich przy ich zbrodniczem i dzwaczem oczekiwaniu, a użalając się nad tym wypadkiem, który im za powód do rozgłaszania służy, zapewnić możemy, iż te wypadki, o których głoszą się po większej części fałszywe lub przesadzone. Ostatnie nadeszłe wiadomości z Madrytu z d. 13. wraz z zwyczajnymi expedycjami nie były zatrzymane w Iranie, iak to pewien Dziennik z dnia dzisiejszego zapewnia; fałszem jest, iakoby buntownicy mieli opanować Kadyx, fałszem jest równie, iakoby byli w pochodzie ku Madrytow. Gdyby i dopuścić, iż miasto Kadyx mogłoby sobie życzyć konstytucyji iako zamieszkałe po większej części przez rozumnych ludzi kupców, którzy wiele mogliby stracić, to przecież daleko od tego, aby zezwalali na te środki, któreby służyły do zaprowadzenia tego rządu. Wiedzą oni dobrze niestety! z doświadczenia, iż rokosz prowadzi do nieładu; przeięci tą prawdą, stanęło miasto Kadyx z zapałem przy sprawie Króla, a milicyja iego połączywszy się z osadą Eskadry, zniszczyły zamachy rokoszanów, którzy stoją częścią na wyspie Leon częścią w Burnos. (San Carlos?) Jenerał Freyre najwięcej odznaczony Officer wojska, mający onegoż powszechnie zaufanie, upoważniony jest nieograniczonym pełnomocnictwem do przytłumienia rokoszu, tak brzmiały ostatnie wiadomości względem tych wypadków odebrane. Jeżeli później przejechał goniec z Madrytu przez Paryż; wysłany przez Posła Angielskie go w Madrycie, to ten nie nowszego nie przywiózł. Nie podpada żadney wątpliwości, iż źródło tego wypadku stał pochodzi co i spiski Poliera, Lacedo i t. p. Duch rewolucyjny, chociaż często w swych przedsięwzięciach zawiedziony nie zaniedbał w ciemnościach kuć nowe spiski. Przy tej okoliczności korzystali burzyciele spokojności ze

wstretu żołnierzy Hiszpańskich do wyprawy, lecz nie wiedzą, iż chociaż wstret tego wojska ku wyprawie mogło ie do powstania przyczynić, to pewnie wierność jako charakteryzująca ich własność, dla pozyskania przebaczenia Króla, odda hersztów rokoszu władzy prawa, tak to już w różnych bywało zdarzeniach. Jakkolwiek żalić się potrzeba na to powstanie wojska, wierność i dobroć Narodu Hiszpańskiego w każdym przypadku odnoszą nad burzycielami zwycięstwo.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 11. Stycznia; Brygardyer Vargas i Kapitan Dominguez jako mniemani autorowie zfałszowanych rozkazów, byli wciąż pod podwojną strażą w tajnym więzieniu koszarów straży przybożney. Po przedsięwziętych śledztwach miało się okazać, iż wiele osób należało do tego spisku, którego zamiarem miało być przy pomocy milicyi zwołać Stany (*Cortes*) i zaprowadzić odmianę w Rządzie.

Monitor, który względem ostatnich wypadków w Hiszpanii zupełnie zachowywał milczenie, zawiera d. 25go z. m. następujący wyciąg z listu pisanego z Madrytu pod d. 13. Stycznia: „Poruszenia, które się okazały w części wojska przeznaczonego do Amerykańskiej wyprawy nie ma trwożyć spokojności Hiszpanii. Żołęgi i mieszkańcy Kadyxu i Sewillii, nie należeli zupełnie do rokoszu, lecz owszem okazali największą przychylność i wierność ku Królowi, dzięki niech będącą zę gorliwość i wytrwałość Władzom tych miast. Taki sam duch panuje i po wsiach, rokoszanie napróżno kusili się opanować miasto, lecz byli przymuszeni odstąpić swego przedsięwzięcia. Zaymają oni jeszcze wyspę Leon, lecz zbiegstwo już się pomiędzy nich wkrađło i niezgoda zdaje się pomiędzy nimi panować. Brygardyer Quiroga, niedawno obrany przez nich Dowódcą, oddalony i uwięziony; Puerto de Santa Maria posiadają wojska Królewskie; Jenerał Freyre stoi na czele wojsk Królewskich i wyszedł z korpusem kawaleryi*) z Sewillii do Xeres, gdzie połączyło się z nim blisko 3 szwadrony jazdy.“

Dziennik rospraw z d. 25. Stycznia, udziela nam z gazety Touluskiej, dalsze szczegóły: względem powyższych wypadków: „Cztery bataliony ale nie 4 pułki wojska do wyprawy przeznaczonego zbuntowało się i wyruszyły do Pueblo de Caberos de San Juan. Tam udali się do kościoła i zaprzy-

siegli pod czas Mszy S. Bronić Konstytucyi. Złożyli oni zwierzchników terażniejszych a przywrócili tych, którzy podczas Stanów (*Cortes*) byli na urzędach, poczem wojska udały się drogą do Cebrixa, na której inne dwa bataliony z nimi połączyły się, wtedy wspólnie poszli przeciwko Kadyxowi w zamiarze, opanowania tego miasta lecz miano ieszcze czas do zamknięcia bram a zamach ich rozbił się zupełnie. Mianowali oni swoim dowódcą Jenerała Freyre, który naleganiem dwóm wystanym od nich Deputacyjom podwzględem odmówił przyjęcia tegoż dowództwa, atak obrali oni Podkowiaka Villacinerca.“ — Powstańcy nie mają żadnego mocnego punktu żadnego mocnego stanowiska (dodaje Dziennik rospraw) miasto San Fernando na wyspie Leonu iest otwarte. Obawiają się o magazyny i arsenał floty, znajdujące się na różnych miejscach zatoki koło Kadyxu. Żadne wiadomości wiary godne nie donoszą nic o poruszeniach w innych Prowincjach; potyczki pod Vittoria i t. p., o których się mawia Konstytucyoniście, są to dowolne wymyślone baśnie.

Gazeta Francyi z d. 26go z. m. udziela następujący list, pisany z Madrytu pod d. 13. Stycznia względem ostatnich wypadków zaszłych w Andaluzyi: „Dni 1. Stycznia batalion Asturyjski dowództwa Don Riego rozłożony w las Cabezas de San Juan miejscu swego kantonu, ogłosił Konstytucyę Stanów (*Cortes*) i przystąpił do mianowania konstytucyynych (Alkadow) Sędziów. W nocy udał się tenże batalion w pochód do głównej kwatery będącej w Arcos de la Frontera, gdzie zniha złączył się batalion Jeneralski. Naczelnym Wódcą wyprawy Hrabia Calderon, Szef Sztabu jeneralnego Fournas, Jenerał Salvador i inni Naczelnicy wojska i Administracyi aresztowani; i do nie daleko od miasto leżącego folwarku (*Cortijo*) zaprowadzeni zostali. Bataliony pułków Espazya, Aragon, la Corona i Sewilla wspierały poruszenia buntownicze, bataliony te udały na wyspę Leonu a ztamtąd ku Kadyxowi; lecz gdy powstańcy zbliżyli się do Cortadera (wałn wyrzuconego pod czas Rewolucyi) w oddaleniu pół mily od miasta, wstrzymała ich garstka żołnierzy z osady i niektóre milicye miasta. Miasto Kadyx dało dowody gorliwości i wierności ku Królowi; flotta wywiesiła banderę Królewską a osada okrętowa wysiadła na ląd dla broniaenia przystępu do miasta; a tak chybiony zamach, zniweczył działania wojska narodowego, tak się one

*) Jazda, podług pewnych wiadomości, nie miała żadnego udziału do powstania.

bowiem same nazywa. Dowództwo tego wojska powierzono Pułkownikowi Quiroga*), który przy ostatnim powstaniu wojska na d. 8. Lipca 1819 w Puerto Santa Maria oddalony został od służby. Pierwsze wiadomienie o tym powstaniu posłał Jenerał Ferraz dowodzący jazdą w Utrera do Madrytu. Król rozkazał Jenerałowi Freyre znajdującemu się w Sewillii objąć tymczasowo dowództwo nad wojskiem, rozporządzenie to wykonane zostało natychmiast po złożonej radzie wojennej; dotąd nic więcej nie słychać jak tylko, że wielu żołnierzy opuściło szeregi złemysłących, niektórzy jednak sądzą, że podobnie artylerya i batalion wysp Kanaryjskich przeszły do powstańców, słychać, iż tego wieczora pozostała w wierności Królowi jazda weszła do Puerto de Santa Maria. Powstańcy osadzili wyspę Leonu, Chiclana, Puerto-Real, Arcos i Borros; aresztowani w Arcos Jenerałowie zamknęli się w zamku Santi Petri. Dnia 10. i 13, nie przyszła poczta z Kadyxu do Madrytu. Zwierzości Sewilskie dokładają wszystkich starań do utrzymania w wierności wojsko, mieszkańcy dosyć są obojętnymi w tych wypadkach, i nie należą do tego. Na końcu, powstanie to sprawi złe skutki dla burzycieli, ależ niestety potrzeba będzie zapomnieć o wyprawie do Ameryki; powstańcy Amerykańscy będą umieli zapewne z tego korzystać. Oprócz tego zawiera jeszcze Gazeta Francyi wyciąg z listu, pisanego z Madrytu z d. 14. Stycznia, podług którego zdaje się, iż powstańcy opanowali przecie Kadyx. — Przejście do powstańców pułku piechoty Soria i trzech szwadronów (dotąd wiernej) jazdy, pomiędzy którymi było dwa szwadrony Królewskich karabinierów przyniesło pomyślnie powstańcom. — Gazeta Francyi uważa, iż te wiadomości otrzymane od iey korespondenta w Bajonie są jeszcze wątpliwe albo przynajmniej przesadzone.

Wielka Brytania i Irlandya.

Sąd wyższy Jenty w Warwiku na posiedzeniu z d. 11. p. m. potwierdził akt oskarżenia przeciwko siedmiu mieszkańcom Birminghamskim z powodu przedawania bezbożnych i buntowniczych pism, mianowicie:

*) Stosownie do wiadomości umieszczonej w Monitorze z d. 25go odebranych z Madrytu po d. 13go, miał być Quiroga przez powstańców złożony i uwięziony.

Republikan i Black Book oraz z tąd, że miewali mowy buntownicze.

W Hrabstwie Roscommon w Irlandyi napadniętych zostało wiele domów przez kupy zbrojne, zabierające broń, jaką tylko naleść mogli, posiadacza włości Brown zabito, lecz spodziewano się i tam skutków uchwał Parlamentowych.

W innych częściach Anglii, wiele obwodów ogłoszono za będące w powstaniu, znakomity a dotąd bezstronny posiadacz włości w Prowincyi Connaught zginął od wystrzału strzelby nieznanego, który go podług wszystkich okoliczności za przeciwnego uważał, podobne gwałty zaszły na wielu miejscach.

W Hrabstwie Irlandzkim Galway musiano ogłosić 4 obwody za będące w powstaniu.

W całej Anglii słychać o pochodzie wojska, wydano znowu nowe rozporządzenia do uwięzienia Radykalistów, Lud jest spokojny, nie ma on udziału do losu swych zwódczycieli; z tem wszystkim nie można zaprzeczyć, iż Lud ten w trzech Królestwach w nieprzyjemnem znajduje się położeniu, do czego przyczynia się także tego zima, w wielu miastach Prowincjonalnych zbierają się zgromadzenia i otwierają szlaki dla wsparcia ubogich.

Francya.

Na d. 24. Stycznia rano: dał Król posłuchanie małżonce Ministra Sprawiedliwości P. De Serre, która tegoż lub następującego dnia wyjechać miała do Nizy.

Zdaje się, iż Hrabia De Cazes z ostatniej swojej słabości przyszedł zupełnie do zdrowia, dnia 23go był u Króla, a d. 24go na pożegnaniu u kolegi swego P. De Serre. Ponieważ Dziennik Paryzki Ultraliberalistów wyszedł w dniu obchodzonej pamiętki śmierci Ludwika XVI, gazeta Francuzka sądzi, iż takowy zapewne nie będzie wydanym w dniu 9. Thermidora jako wdzień śmierci Roberspiera.

Xiężna Walii bawi od Listopada w Marsylii, i miała już najać w bliskości tego miasta dom wiejski dla przepędzenia przyszłej wiosny.

Monitor z d. 26. Stycznia, zawiera rozporządzenie Królewskie, którym Radca Stanu Hrabia Symon mianowany jest Pod-Sekretarzem w wydziale Sprawiedliwości i podniebność P. De Serre zawiadywać ma także Ministeryum.